

AAGTJE

Museum Stad Appingedam is in Appingedam.

Vandaag is het Internationale Vrouwendag. Dit jaar zetten wij ir. Aagtje Heiltje Brons (1893-1974) in de spotlights, want motorenfabriek Brons was niet zo groot geworden zonder de inzet van de dochter van de oprichter Jan Brons.

Mejuffrouw Brons kreeg van haar ouders de kans om te gaan studeren. Zij studeerde chemie aan de technische universiteit Delft

en was daarmee één van de eerste vrouwelijke chemici van Nederland.

Daarna ging ze als scheikundig ingenieur aan de slag bij haar vaders fabriek en zwaaide zij de scepter over de gieterij, waar zij er voor zorgde dat de gieterij een zeer hoge kwaliteit producten leverde. Ook onderzocht zij de oliën en brandstoffen voor de fabriek. Zij had grote kennis van zaken en liet zich geen oor aan naaien. Een vertegenwoordiger van de oliemaatschappij noemde haar dan ook "hun grootste schrik".

In 1943 trad zij toe tot de Raad van Commissarissen van Brons.

Ook was zij tijdelijk actief in het onderwijs. Na haar afstuderen gaf zij les in scheikunde aan de RHBS in Appingedam. Zij nam hier in 1937 ontslag.

In de reacties gaat het dan over waarom of ze Mejuffrouw genoemd wilde worden. Zeker oudere generaties hebben dit kennelijk vreemd gevonden. Ook was er de reactie van een meneer die als jongeling kennelijk in de gieterij werkzaam was welke meende dat Aagtje een waar schrikbewind voerde en dus niet geërd moest worden. Kennelijk indertijd een reprimande ontvangen ipv. een aai over het bolletje en een kopje thee.

Klaas Donselaar

Mevrouw wilde ze niet horen, wel Juffrouw Aagtje

Henk Huisman

Klaas Donselaar

Mejuffrouw, Klaas. Aagtje was niet alleen haar tijd ver vooruit qua kennis maar ook qua levenswensen. Pas in 1956 werd de wet afgeschaft welke vrouwen tot "slaven" van de mannelijke huwelijkspartner maakten. Zoals daar waren het inleveren van een eventueel buiten de deur verdiend salaris bij meneer, het door alle instanties etc. behandeld worden als een kind, want vanaf het moment van het plaatsen van de handtekening onder de huwelijksakte werd de vrouw handelingsonbekwaam verklaard. Je werd zelfs rechtens ontslagen bij o.a. de overheden en vele bedrijven op de dag van de huwelijksvoltrekking. Eten koken, huis schoonmaken, af- was en de beentjes spreiden was het devies. Wellicht dat iemand van die generatie nog eens kan uitleggen waarom ze om die kereltjes vochten in plaats van een eigen zelfstandige toekomst op te bouwen?

Zij heeft dat wel gedaan en is geen kereltje gaan onderhouden/verzorgen en plezieren. Nog even afgezien van het feit dat er mogelijk amper gestudeerde en goed verdienende heren in de regio woonachtig waren. En als dochter van de oprichter / directeur werd je sowieso al met argusogen bekeken, eigenlijk was dat een nadeel op de huwelijksmarkt, want te hoog gegrepen en nog gestudeerd ook. Wel heeft ze, naast de overige drukke werkzaamheden, de huishouding gevoerd voor zowel haar vader als haar broer, want mannen gaan dood als er geen vouw is om de was voor hun te doen en te koken. Echt waar! Haar vader heeft geregeld dat een sleepboot naar haar is vernoemd. De slb. Aagje B dewelke ook heden nog in de vaart is als varend historisch erfgoed.

Klaas Donselaar

Henk Huisman bij ons thuis en ook andere werknemers werd er altijd Ome Ko en Juffrouw Aagtje gezegt. Maar mag op papier wel anders worden geschreven. Wel mooi verhaal Henk.

Henk Huisman

Klaas Donselaar Dat snap ik Klaas. Maar, Mevrouw is een verbastering van: Mijn vrouw (eigendom verhouding) en Meneer is een verbastering van Mijn heer niet te verwarren met Mijn Heer. . Hetgeen vele zogenaamde heren wel deden! Dus vandaar dat Aagtje beslist geen mevrouw genoemd wenste te worden, ze was immers niet gehuwd en had haar zelfstandigheid niet opgegeven! Een juffrouw geeft les aan een school en zij wenste dus te worden aangesproken als mejuffrouw teneinde de niet gehuwde staat te benadrukken. (Uiteraard heb ik haar nooit ontmoet, hoewel haar geest er nog rondwaarde toen ik in dienst kwam, desalniettemin meen ik toch dit zo te mogen verwoorden omdat ik beslist niet geloof in de door generatiegenoten gegeven antwoorden op de vraag waarom heeft u die achterstelling geaccepteerd?)

Het antwoord was altijd: Daar hadden anderen met meer verstand niet aan gedacht en, de absolute dooddoener, "Dat was toen zo". Voor mij was dit slechts een uiting van: Ik heb geen kennis en kan dus niet nadenken en heb dus maar gedaan zoals generaties onwetenden voor mij ook. En dus zochten de meesten een kostwinnaar, dak boven het hoofd en mama en oma worden leek hun ook wel wat. Dan hoeven we verder geen carrière te maken en een leven lang blijven leren en verantwoording nemen. Diegenen die dat nu juist wel deden werden niet begrepen door de rest van de toenmalige samenleving.

